

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Seggedlőre 3 korona 50 fillér. Félre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Harris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésélt áron számít fel.

Gazdaság és tanítónő képzés.

Általános a panasz, hogy mindenkori diplomára törekszik és az államtól várja azután ennek a diplomának az alapját azt, hogy eltartassék.

Különösen áll ez a nőkre nézve, akiknél a tanítónői oklevél után való törekvés valósággal ijesztő mértékűt öltött. Mi lesz a sok tanítónővel, akik évről-évre oklevelet kapnak. Lehetetlen, hogy valamennyi állást kapjon és még a legnagyobb protekcióval is, ma már az okleveles nőknek csak igen csekély töredéke lesz elhelyezhető. A többire keserű sors vár. Boldogtalanok lesznek, mint proletárok. Nem ismerik a csendes családi tűzhely boldogságát, nem ismerik a szűkös, csöndes, szerény viszonyok között való megelégedést, nem ismerik a háztartás ezernyi apró tennivalóit és örömeit, nem tudnak segíteni a kenyérkeresésben, mert nekik csak oklevelük van, ők csak tantárgyakat tudnak, de semmi olyan munkát, amely kenyeret adna akkor is, ha nincsen állás.

De a férjhezmenésük is nehezebb lett azzal, hogy diplomát kaptak. Az a szerény gazdaember, az az egyszerű iparos, aki elvinné a szegény leányt, kinek apja szintén csak egyszerű és szegény, az nem kell az okleveles kisasszonyoknak, mert az oklevéllel vágyai szárnyakat kaptak és igényei megnövekedtek.

De ez így van még akkor is, ha állást kapott a tanítónő, még pedig nem városban, hanem falun vagy pusztán. Milyen szerencsétlen ő ott. Úgy érzi, hogy nincs méltó környezetben, hogy nem valósulnak reményei, hogy kényelme nincs annyi, amennyi a tanítónőképzésben volt és öröme sincsen, mert a gazdaság apró örömei idegenek előtte.

Egyáltalán nagy baj, ha a leánynak úgy tudunk csak kenyeret biztosítani, hogy igényeit fokozzuk és kiragadjuk a családi körből.

Pedig kétségtelen, hogy ma a modern gazdasági viszonyok erősen követelik, hogy a család minden tagja, tehát a nő is, aki nincs a háztartás vezetésével lekötvé, kereső fél legyen és ne csak fogyasztó.

De ne tereljük a nőket is a diplomák felé. Hiszen elég baj, hogy a férfiakból is túlsok igyekszik állás után. Igen, állás, állás kell az embereknek és nem a munka. Teljesen téves az a társadalmi fölfogás, mely állás után akar megélni és nem a munka után.

állás tudniillik biztos. Biztos még akkor is, ha az illető nem tudja jól betölteni, vagy egyáltalán alig dolgozik.

Legalább ott, ahol lehet, szakítsunk ezzel a fölfogással.

A nemzeti vagyont gyarapítjuk, ha munkára tanítjuk a népet.

Olyan nagyok a terhek, hogy a család csak úgy kerülheti el a romlást, ha az asszony azt a csekély jövedelmet jól betudja osztani, okosan fölhasználni, a háztartás minden cikkét kellően ki tudja használni és értékesíteni, a kicsiny ebédet jól megfőzni, okosan, olcsón és táplálóan összeállítani.

Ezért kellene már a népet is gazdasági irányban kioktatni.

De jó a gazdasági irányú népoktatás a kenyérkereset szempontjából is. Ha akár a maga portáján gazdálkodik, akár cselédnek szegődik, több a jövedelme a hozzáértőnek. A szakértelem szép tőke.

Kellene tehát tanítani a leányokat a kiskertészkedésre, az anyagok földolgozásának, értékesítésének a módjára, a gyümölcs csomagolásra, konzervkészítésre, s más e félékre.

Meg is történt erre az első lépés. Van már gazdasági ismétlő iskola és annak ez volna a fő feladata.

De nincs, aki mindezt tanítani tudja. A tanítónöket nem képezték eddig erre. Kivánatos volna tehát, a tanítónöket gazdasági irányban kiképezni.

Az állam ezt könnyű szerrel megtehetné. Ugy is sok a tanítónőképző intézet. Alakítsanak át egyet ilyen gazdasági képzőintézeté, ahol a leányok tanulják a háztartást és gazdálkodást gyakorlati úton.

Ez az iskola adhatna képzést olyanoknak is, akik azt kereset forrásul akarják fölhasználni, amiről ott tanulnak. Taníthatnák a kézimunka, a gazdálkodás különböző jövedelmező nemeit, olyan iparágakat, melyekért sok pénz megy külföldre, például nyakkendőkészítést, stb.

Taníthatnák a háztartás és gazdaság vezetését olyanok számára, akik ezeket az ismereteket a maguk háztartásában akarják értékesíteni.

Végül itt képezhetnék a tanítónöket a gazdasági ismétlőiskolák számára. Olyanok pedig, kiknek tanítónői oklevelük van, azt itt kiegészíthetnék a szükséges gazdasági ismeretekkel.

Ez a gyakorlati foglalkozás talán egyáltalán jó hatással volna a lelkeletre. Talán megkedveltetné a munkát, talán emelné az önállóságot, az energiát, se-

gítené visszatéríteni a nők egy részét a tanítónői pályára, segítené emelni a családi jólétet és így a nemzeti vagyonosodást s egészségesebb fölfogást.

Dramák. A megrendítő öngyilkosságoknak, a szivetrázó szerelmi dramáknak, hogy úgy mondjuk, szezonjaik szoktak lenni. Mintha járvány bacillusok áradnának olyan véres cseményekről, melyeket szárnyára kap a hir és sokféleképpen, érzelmesen, szenzációsan kommentál a napisajtó.

Amikor ezeknek az öngyilkosságoknak, kettős szerelmi dramáknak fizioiogiáját vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy egy nagy és fontos momentumban mindegyik megegyezik. Ez a momentum az, hogy a dramák hősi — akár fiatalok, akár vének — belecsemörlöttek az életbe. Letargia, unottság foglalt azokat, akik még alig lépték túl a 20—30-ik élet, akikre még annyi öröm, élvezet és boldogság volna, ha lenne bennük kitarás, hogy keresztül tudjanak gázolni a jelen bajain. De ez a kitarás, ez az energia nincsen meg bennük.

Holott maga az élet talán soha nem nyújtott annyi élvezetet a fiatal embereknek, mint most. Az a társadalom, amely nem küzd a nyomorral, inkább szórakozásokra van berendezkedve, mint komoly dolgokra. A jelszó az, hogy minél vígabban kell keresztülfutnunk ezen az életen, amely úgyis olyan nagyon rövid s ugys okvetlenül a temetőbe vezet. Az erkölctelen római császárságok idejében volt csak példa arra a mohó élvezetvágyra, amely a mai kultúremberiséget jellemzi. S természetesen, hogy ugyanezen okból az erkölcsök is felette meglazultak e modern társadalomban.

Ez a lazulás első sorban a lelkek energiájának pusztulásában nyilvánul. Mind kevesebb lesz a töretlen akaratú, szívós kitarású ember. Az étellel való küzdéshez nem igen érez kedvet s vágyat az a mai ifjú, aki lépten-nyomon azzal az étellelvel találkozik, hogy csak egy dolog van, ami az életet becsessé teszi s ez az, hogy jó mulatni. Mulatni, szórakozni, szeretkezni, az a jelszava nagynak és kicsinynek, szegénynek és gazdagnak s a tömegek gépszerűen végzik el munkájukat tisztán csak azért, mert csak a munka bére teszi nekik lehetővé azt, hogy mulathassanak. A holnappal nem sokat törődünk. Jöjjön, aminek jönni kell, mert hiszen valahogyan csak lesz!

Nem bohémia ez, hanem ledérség, amely a fundamentuma a társadalom számos minden bűnének és bajának. Ez a ledérség kiöli a lelkek energiáját? a mikor látják, hogy a sors úgy fordult, hogy megszokott gondtalan életüket nem folytathatják, hogy vágyaik nem mehetnek teljesedésbe, — mint valami

megunt cifra rongyot — eldobják maguktól az életet.

Külföldön áll ez a szerelmi drámákra. Emberek, akik ifjú véruk melegével vágyódnak egymás után, míhelyt beborul felettük a láthatár s akadályok merülnek fel, egy-kettőre elcsánják magukat az utolsó lépésre. Ha megbecsülnék, ha szeretnék az életet, ezt a legfőbb javát az embernek, nyilván sem tennek ezt. De manapság, mire az ifjúság elér egy bizonyos kort, fenéig őríti az élvezetek kelyhét s az élet koránt sem bír előtte azzal az ingerrel, amely a régi, energikus fiataliságot jellemezte. Arra nem gondolnak, hogy más, nemesebb hivatása is van az életnek, mint a mulatás és élvezet. Hogy munka, alkotás, a felebarátainkért való cselekvés a becsületesség célja a földön való létnek. Erre nem gondolnak, csak arra, hogy ezután rosszabbul lesz, mint eddig volt, s hogy az élet már nem nyújthat nekik annyi boldogságot, amely felérne az érte való szenvedéssel.

A faj puhulását, elkorcsosodását ezek a drámák bizonyítják legjobban. Jellem és akaratörő nélkül nő fel ez a fiataliság, kibontott vitorlakkal száguld az élvezetek tengerén keresztül s ha vjhar jó, nincs ereje ahhoz, hogy megküzdjön vele.

A mai pedagógiának egyik legderekabb feladata, hogy az élet megbecsülésére oktassa a fiataliságot s edzze a lélek energiáját, amely nélkül a legkiválóbb tehetség sem tudja magát megbecsülni.

Szövetkezeti törvény.

A most érvényben levő kereskedelmi törvény minden porcikájában régen megérett már a reformra. Sürgették is azt mindenfelől, ámde eddig hiába. A helyett, hogy az egész törvényt revízió alá vennék, időközönként fel-felbukkan a törekvés az egyes részek revíziójára. Így például négy év óta hever már a minisztériumban a biztosítási törvény tervezete. Megvitattak anélkül, szaklapokban, de azért még mindig valamelyik szakreferens fiókjában van elrejtve. A néhány év előtt még gyakrabban előfordult visszaélések a pénztársulatoknál, egy külön pénztársulati törvény alkotásának az eszméjét veteték föl. Az előmunkálatok már ebben az irányban is megkezdődtek, amikor Halász Sándor a külföldi adatokat miniszteri megbízásból összegyűjtötte és közzétette. És most eljutottunk a kereskedelmi törvény szövetkezeti címűnek a revíziójához is.

Közönségünk ismeri azokat az előzményeket, melyek a kormányt e tervezet elkészítésére indították. Mi is gyakran felszólaltunk a szövetkezeti céget airt üzött visszaélések ellen, amelyek azonban meglelték volna szüntethetők új törvény nélkül is, ha a cég jegyzék-bíroságaink nemcsak néhány hónap óta, hanem évekket ezeltől is már olyan szigorúan értelmezik a törvény szakaszait, mint ma cselekszik. De erről most ne essék szó. A sok visszaélés ellen f. évi február hóban a budapesti kereskedelmi és iparkamara egy alapos tanulmányt készített, amelynek kapcsán a sajtó is gyakrabban és behatóbban foglalkozott ezekkel a visszaélésekkel. Így jutottunk el addig a pontig, amíg az igazságügyminiszter megbízásából Nagy Ferenc dr. egyetemi tanár tíz év előtti törvénytervezetét átdolgozta és ismét közzétette.

Ezt a tervezetet lapunk egyik előző számában már ismertettük. Most avatott kézből újabb észrevételeket kaptunk reá, miket az alábbiakban adunk át a nyilvánosságnak.

Öreg hibánk nekünk, hogy mindenben a külföldi után szeretünk járni. Nem mondjuk, hogy ne vegyük át a külföld jól bevált intézményeit, de ezt mégis csak akkor tegyük, ha ezzel a hazai intézményeknek lényegileg károkat nem okozunk. A mostani szövetke-

zeti törvénytervezet is, gyakran helytelenül másolja a külföldi példákat. Szép a Schultze-Delitsch és szép a Raffaisen szövetkezeti rendszer is. Mindkettő humanus intézmény, azt elismeri széles évilágban mindenki, de mi szép magyar hazánkban ne beszéljünk rólok különösen most, midőn tétlenül, öszszefont karokkal nézünk, amíg kifejlődik egy másik, a szövetkezet cégére alatt ugyan, de ettől teljesen elütő intézmény, amelynek azután olyan káros kinyövesei vannak, amilyeneket ez a tervezet most a tiszta szövetkezeti eszme érvényesítésével akar lenyegesíteni. Nem tartja ezt a tudós tanár úr lehetetlennek? Hejesebben előbb azt a kérdést kellett volna felvetnünk, hogy azokat az intézeteket, amelyeket tervezetével meg akar rendszabályozni, egyáltalában szövetkezeteknek tartja-e?

Amilyen szervezeten általában a magyar hitelrendszer, éppen annyira konzervatív is ebben a szervezetenlenségben. A magyar vidéki takarékpénztárakról senki sem állíthatja azt, hogy nem teljesítenek nagyon fontos gazdasági misziót, dacára, hogy nem olyan tiszta takarékpénztárak, mint az osztrák vagy birodalmi német és a többi hasonló külföldi intézmények. Nálunk mint betéti bankok szerepelnek mindenhol és a takarékpénztári címet, mondhatnók, hogy inkább szokásból viselik. Magyarország hitelszervezetének az ország különböző részeiben elszórt körülbelül 1300 pénztársulat képezi a gerincét. Nincsen a vidéken olyan hitelképes egység, kereskedő, iparos, hivatalnok vagy bármilyen is a foglalkozása, aki hiteligenyt a saját városbeli pénztársulatnál ki nem elégíthetné. Éppen ezért feltűnő is, hogy a hitelszövetkezetek a vidéken aránylag nem szaporodtak úgy el, mint a fővárosban. De talán feltűnt az érdeklődők előtt az is, hogy a vidéki hitelszövetkezetekről csak nagyon elvétve hangzott az a súlyos vad, hogy uszoráskodnak, míg a fővárosban működőkérlők, nem respektálva a kivételek közé tartozandókat sem, általában és mindig hangoztatják ezt.

Miben leit hát mégis ez az állapot a magyarazatát? Aki ismeri a vidéki pénztársulat és a szövetkezetek klientéláját, az könnyen megadhatja erre a választ. A vidéki pénztársulat nem köti magát lefelé a kölcsönösszeg nagyságához, hanem minden hitelképes egységnek annyi hitelt engedélyez, amennyire a bíraltal alapján hitelképes és amennyire ez ennek keretén belül relléktal. Nagyon sok vidéki pénztársulatnál a kölcsöntartalca nagyobbrésze az ugynevezett kisváltókból áll, ezek pedig túnyomórészt a 100—300 korona között variálnak. És valljuk meg, ez rendszeren jó anyag is. A szövetkezeteknek klientélája ugyancsak ilyen kisemberekből áll. Mar most csak azt kell még vizsgálnunk, hogy feltételezve a kölcsönkérlők abszolút hitelképességét, miért részesítik a takarékpénztárakat a hitelszövetkezetekkel szemben előnyben? Erre is egyszerű a válasz. A takarékpénztár például 200 korona kölcsönt nyújt valakinek 8 százalékkal mellet és kikötő, hogy negyedévenként 10—20 koronas részletekben köteles azt törleszteni, bár sok esetben ezt a kikötést sem tartják be pontosan. A szövetkezeteknél pedig, ha 200 korona kölcsönt akar valaki, úgy a törvény értelmében, tagnak kell az illetőnek lennie és ezt olyképpen éri el, hogy legalább egy szövetkezeti üzletrészt szorjék. A kölcsöntörlesztést pedig összekapcsolják az üzletrészbefizetésekkel, ami már komplikálja és drágítja az üzletet. Azokról a hátrányokról, amelyek ezenkívül a tagokra hárulnának, nem is szólnunk is alkalommal. De látható már ebből a vázlatból is, hogy a takarékpénztárral köteendő kölcsönüzlet egyáltalában nincsen komplikálva, míg ha a szövetkezetnél veszünk kölcsönt, az valóságos labirintus, amibe a kölcsönt felvevő jut.

De most nézzük, hogyan áll a kisemberek ügye a fővárosban, ha hitelre szorúlnak. Vegyünk például egy kiskereskedőt, kisiparost, vagy akár ügyvédet, orvost példánk alapjául. A kisiparosnak műhelye tőkletesbítésre céljából 500 korona kölcsönre van szüksége. Hova forduljon ezért? A nagy bankok nem kótnék a féllél dircte ilyen kis

üzletet, mert nem érdemes. A kerületi takarékpénztáraknak szintén nagy banki allurjeik vannak és inkább foglalkoznak viszontleszámolással, zálogévilűzlettel, tárcaváltók leszámitolásával, de legkevésbé a személyhittel kielégítésével. Riszkizrozottabb üzlet, tehát amennyire lehet tartózkodnak. De ennek a kisiparosnak talán egész létérdeke azon forog meg, vajjon ki tudja-e egészíteni szerzsámaít? Hová forduljon tehát mégis hitel-szükségletének kielégítése céljából? Az állam nem gondoskodik ezekről a kisemberekről, mert még csak földbirtokuk sincs. A társadalom a maga egészében ugyancsak keveset törődik a mások bajával. Akadnak tehát vállalkozók, akik tőkájukat és üzleti szellemüket értékesíteni akarták és alapították és pedig nyakra-főre, ilyen kisember érdekeit szolgáló bankokat, amelyeket azután sajátos szervezetenlűknél fogva, vagy talán helyesebben, a vonatkozó törvény hiányossága folytán, szövetkezeteknek kereszteltek el. De ezeknél az intézeteknél, tisztelet a kivételnek, annyi a visszaélés és olyan burkolt, hogy azt már az igazságügyi kormány is megelégtelte. Reformot kell tehát létesíteni, még pedig győkereset. Ez a törvénytervezet, amelyről itt szó van, ezt a reformot célozza, de nézetünk szerint nem a helyes módon, mert nem a fennálló rend keretében, hanem nálunk szokatlan alapon tervezi.

A szövetkezeteket igazában csak a népbankok pótolhatják. Ezek nálunk nagyobb-részt részvénytársasági alapon működnek és mint már fentebb említettük, céljuknak meg is felelnek. De hát a részvénytársasági tőkebeszerzés sokkal nehezebben megy, mint a szövetkezeteknél, így hát ez az első kardinalis ok arra nézve, hogy miért választják a kisebb tőkésék a szövetkezeti formát.

Ujdonságok

Szentés, 1904. július 25.

— Munkabiztosítók a földmunkásoknak.

Még a mult év végén volt, hogy vármegyénk vezetősége a megyebeli földmunkások érdekében fölterjesztéssel élt a földmivelségi miniszterhez és ebben a fölterjesztésben, arra való tekintettel, hogy a megyénkbeli földmunkások egyes esetekben mint önálló munkavállalkozók vehessenek részt a vállalatok versenytárgyalásain, azt kérte a miniszter, hogy e célra bizonyos összeget bocsásson a vármegye rendelkezésére, mely összegből aztán a vármegye, az illető munkáscsoportokért a vállalati biztosítékot helyezni letétbe. Tizezer koronát kért a megye vezetősége erre a célra a földmivelségi miniszteről és ennyi is volt kiltatásba helyezve. Most aztán Tallian Béla földmivelségi miniszter erre a célra tényleg folyósított is 8000 koronát, mely összeg munkásainkat abba a helyzetbe fogja juttatni, hogy egyes esetekben mint önálló vállalkozók vehetnek a jövőben részt a földmunka-vállalatoknál.

— Miniszteri rendelet az iskolai beiratásokról. Minden szülő, akinek iskolás gyermeke van, közelről érint a belügyminiszternek az a görrendelete, melyet az összes törvényhatóságoknak megküldött. A rendelet nagyon megkönnyíti az iskolai beiratásokat, mert fölislegessé teszi a beiratásoknál a költséges és sok utánjárásba kerülő születési bizonyítványokat, amelyeket ezentúl egyszerű tanúsítvány helyettesít. Ezeket a tanúsítványokat díjtalanul és bélyeg nélkül szolgáltatja ki az állami anyakönyvi hivatal. Az erről szóló okos rendelet, mely különösen kedvező a szegény családok embereire, különben csak feljuttatása egy már tavaly kiadott rendeletnek.

— Varmegyei műútépítés. A szegedhorgosi törvényhatóság közútnak a szegedi határtól a horgosi vasúti állomásig műúttá

való kiépítését megkezdte. A műútépítés felügyelőségével az államépítészeti hivatal kirendeltsége R e g d o n Géza királyi mérnököt bízta meg. Az út később folytatólagosan és Szabadka irányában is ki fog épülni. még az bácsmezeji határig, míg onnan Szabadkáig az útát Bács megye fogja valószínűleg kiépíteni.

— **A halászat fejlesztése.** A halászat fejlesztése érdekében Tallián Béla földművelésügyi miniszter rendeletet intézett az összes közigazgatási hatóságokhoz. A rendelet kimeli, hogy a miniszter kívánatosnak tartja olyan egyesületek és szervezetek alakulását, melyek a haltenyésztés ügyének fölkarolását, a közvizek behalásztását, vagy a haltenyésztésre alkalmas vízterületek kihasználását tűzik ki célul. Kívánatosnak tartja egyszerűságra és halértékességre ügyének szövetkezeti úton leendő rendezését is, nemcsak a termelők, de főként a fogyasztó közönség érdekében, mely a halpiaci viszonyok javítását méltán követeli. E mindkét irányban megindítandó mozgalom és társadalmi tevékenység szervezésével, az országos halászati felügyelőség előterjesztése folytán, M e s z l é n y i Benedek földbirtokost, az országos halászati egyesület alelnökét bízta meg a miniszter, aki körendeleiben felkéri a törvényhatóságokat, hogy nevezett megbízottját közérdekű működésében készséggel támogassák.

— **A Duna-Tisza csatorna kiépítése.** A Duna-Tisza csatorna kiépítésére vonatkozó tervek — mint nekünk jelentik — a kereskedelmi minisztériumban befejezésükhez közelednek. Egy bel- és külföldi tőke-pénzesekből álló konzorcium már ajánlatot is tett a kereskedelmi miniszternek, hogy a tervezett nagyfontosságú víziút, bizonyos állami garancia mellett kiépíti. Hieronymi kereskedelmi miniszter most tanulmányozza a konzorcium memorandumát. A kormány valószínűleg bele megy a kérdésnek illyedtén való megoldásába, minthogy nincs kilátás arra, hogy a csatornát, melyre sürgős szükség van, maga az állam építhesse ki a legközelebb időben.

— **Halálozás.** Szomorú hírt közöl velünk az a gyászjelentés, mely Stammer László gyógyszerésznek f. hó 25-én, Budapesten bekövetkezett elhalálozását tudatja. A boldogult rövid néhány év előtt egyik rokonszenves, számottevő tagja volt a szentesi aranyifjúságnak, akit szerény, kedves modoráért mindenki kedveit s aki, mint gyógyszerértérből is kivívta magának a közönség bizalmát és becsülését. Négy év előtt nősült meg és alapított családát Stammer László. Házasságából egy kedves kis leánykajuk született, majd a III. tizedben patikáját is nyert s a gyógyszerért felállítva, azt nem régiben adta át a forgalomnak. De akkor ő maga már súlyos, gyógyíthatatlan beteg volt. Budapestre vitte aggodó családja a reménytelenül beteg embert, ahol aztan most a halál váltotta meg a földi szenvedésektől. Holttestét hazaszállították Szentesre, hová ma reggel érkezett meg s itthon lesz a temetése, a kálvária temető halottas házából, ma délelőtt 10 órakor. A szomorú esetről a gyászoló család a következő jelentést adta ki:

»Alulírottak mélyen megrendült szívvel jelentik úgy a maguk, mint az egész rokonság nevében, a gyöngéden szerető jó férj, édes apa, forrón szeretett gyermek és jó testvér: Stammer László gyógyszerésznek f. hó 25-én délután 4 órakor, életének 35-ik, boldog házasságának 4-ik évében, hosszas betegség után történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai Szentesen, f. hó 28-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor fog-

nak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a kálvária temető halottasházában beszenteltetni és a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miséldoztat a megboldogult lelki nyugalmáért f. hó 29-én délelőtt 10 órakor fog a Mindenhatónak bemutatattani. Béke poraira! Aldás emlékére!

— **Gazdák figyelmébe.** A földművelésügyi minisztérium, mint már több év óta cselekedte, valószínűleg ez évben is kitüntetésben fogja részesíteni azokat az öreg gazdasági cselédeket és munkásokat, akik egyazon gazdánál vagy gazdaságban évek hosszú során át becsületesen és hűséggel szolgáltak vagy foglalkoztak. A miniszternek erre vonatkozó értesítése még nem érkezett ugyan le a vármegyéhez, de remélhető, hogy ebben a szép kitüntetésben, mely 100—100 korona pénzadományból és elismerő díszokmányból áll, ez évben is legalább öt megyénkbeli gazdasági cseléd és munkás fog részesülni. Arra való tekintettel, hogy akkorra, mikor a vármegye főispánjának erre vonatkozó felhívása a gazdasági egyesülethez leérkezik az egyesület már tájékozva legyen az iránt, hogy ezekre a kitüntetésekre kiket terjeszsen elő, — az egyesület vezetősége már most felkéri a vármegyénkbeli gazdaközönséget és az uradalmakat, hogy akiknek szolgálatában e kitüntetésre méltó gazdasági cselédek vannak, vagy gazdasági munkások foglalkoztak, ezek neveit az egyesületi titkárnál mielőbb jelentsék be.

— **Az egyetemi ifjak mulatsága.** Nagyszabású ünnepséggé nővi ki magát a szentesi egyetemi ifjak körének augusztus 7-re tervezett mulatsága, amelynek műsora újabb ismét kibővült. Az egyetemi ifjak ez a mulatsága, melyet saját alapjuk javára rendeznek, a jelzett napon délután 8 órakor a túl a kurcai ligetben népünnepélyvel kezdődik, melynek gazdag és változatos rendjét már összeállította a rendezőség s amelyben a sétahangverseny mellett rendkívül sok és új látványosság is fogja a közönséget szórakoztatni. Este pedig, — és ez új a mulatság műsorában, a zártkörű táncvigalmat nem kint a ligetben, hanem a színházteremben tartják meg, még pedig válogatott műsora hangversenyvel, amely szintarszólután néhány elsőrendű tagja is közreműködik a kör iránt való szíveségből. Természetes, hogy e mellett néptáncmulatság is lesz az erre külön kijelölt helyen. A hangversenyre és zártkörű táncvigalomra, a névre szóló meghívókat ma és holnap küldik szét. A délutáni népünnep keretében kép- és fényképfelállítást is rendez az egyetemi ifjak köre s a rendezőség újból felkéri azokat az urakat és hölgyeket, akik birtokukban levő képeket vagy amatőr fényképeket erre a tárlatra átengedni akarnak, hogy azokat lehetőleg még e hét folyamán szíveskedjenek a kör helyiségébe (központi szálló, emelet 7. szám) délelőtt 11—12 óra közt elküldeni. Az ajándékképeket aztán kisorsolják a népünnepben.

— **Tíz forintos búza.** Szomorkodjunk-e vagy örvendezzünk azon, hogy a búza ára a múlt hét végén, a budapesti piacon már haladta métermázsánkat a 10 forintos? És pedig nemcsak szórványos kis tételekben, hanem tízezer métermázsákra menő mennyiségben. Közel 7000 métermázsája új búza jutott ilyen áron forgalomba és a határidő-piacon rohamosan szaladtak az árak — fölfelé. Az ide, meglepetésekben gazdag mezőgazdasági esztendőnek ez a legújabb szenzációja. A gazda, akinek elég pénze van, és tud várni a gabonája eladásával, ennek bizonyára örülni fog, mert a magas búzárnak ő látja a legfőbb hasznát, mely őt a kevesebb termésért kárpótolja. De mi lesz az országgal és mindazokkal, akiknek se búzájuk, se pénzük nincsen? Mindenfelől siralmas j. len-

tések érkeznek. A kukorica már egészen tönkrement. Takarmány alig lesz és máris annak a szükségéről beszélnek, hogy a kormány közérdekből tiltsa meg ez évre a takarmánykivitel, ami kétségkívül be is fog következni. Annál inkább, mert Ausztriának is alig van takarmánya, de gabonája sincsen, mert az időjárás ott is végzetesen megrontotta a termést. Következményeiben kiszámíthatatlan esztendő előtt állunk. Bőség és inség vegyett várható, már tudniillik egyeseknek bőség, de inség a nagy tömegnek. A malmok nagy külföldi megrendeléseket kapnak, óvatosságból már mostan, amikor viszonylag még olcsóbb a búza. Nagyban is vásárolják a búzát és viszik ki a üsztet. Nagyon drága lesz tehát a kenyér, még annak is, aki maga termesztette hozzá a búzát. A magas árak nem egyáltalán fogják hatásukat gyakorolni és egyáltalán kiszámíthatatlan, hogy a magas ár hol és kiknek fog ártani és kiknek használni.

— **A tiszai iszap gazdasági értéke.** Az országos vegytani intézet, a földművelésügyi miniszter megbízásából, még a múlt évben kísérleteket végzett a Tisza iszapjának gazdasági értékét megállapítandó. Mint a miniszter most a Tisza-menti törvényhatóságoktól közli, a vizsgálat eredménye szerint a Tisza folyó iszapja nagy mennyiségű termőtalajjavító anyagot tartalmaz és vizének öntözésre való felhasználása nagyon előnyös, különösen akkor, ha az öntözést trágyázás előzi meg. No, a vegytani intézet ez utóbbi kijelentése alig mond újat, mert azt mindenki tudja, hogy javára van a földnek, ha trágyázzák és öntözik.

— **Tüzesetek Mindszenten.** A múlt héten kétszer is volt tűz a közeli Mindszenten. Hétfőn délelőtt a Szabadság-utcában gyűlődt ki Matuzska Ambrus háza, közvetlenül az Adasz féle gőzmalom tőszomszédságában. Alig pár perc alatt hatalmas lángnyelvek csaptak ki a házaton és a tűz, mely a nagy szárazságnak gyorsan harapódzott tovább, jésztő arányokat kezdett ölteni. Dicséretére a mindszenti tűzoltóknak és a nagy számban összeresegelt népek, megfeszített, önfeláldozó munkával viszonylag rövid időn belül sikerült a veszedelmet a szomszédos házaktól elhárítani és a tüzet lokalizálni Amig kint az emberek megfeszített erővel dolgoztak, hogy urai legyenek a pusztító elemnek, — bent az égő házban hatborongató jelenet folyt le. Süli Istvánné, akit betegsége tehetetlenül szőgezett ágyához az egyik szobában, nem bírt kimenekülni a langtergéből. Kis leánya, aki rajongó szeretettel csügg az anyján odabűt a beteg asztoron ágyához és együtt, összebörülve, sírva, várták a borzalmas halált. Huszka András községi kisbíró megdudva, hogy anya és leánya bent-szorultak az égő házban, halálmegevető bátorsággal rohant be értük a zsaratokba és öre, kapva, sikerült mindkettőt megmentenie. — A másik tüzeset Mindszenten a múlt héten esü törtökön éjjel történt, mikor is Bugyi Mihály révész haza gyűlődt ki és égett porrá az összes mellékhelyiségekkel együtt. A megejtett tűzrendészeti vizsgálat egyik esetben sem derítette ki a tűzveszedelem keletkezésének okát.

— **Beteg állatok kihajtása.** A belügyminiszter, egy felmerült eset alkalmából kimon-dolta, hogy beteg állatoknak a gazdaságban dolgoztatás céljából való kihajtása csak akkor képez állategészség-rendőri kihágást, ha a betegség bárki által felismerhető s annak főnforgását állapotos állapotba meg; vagy ha az állatállomány állapotos felügyelet és ellenőrzés alatt nem tartatott.

— **Öngyilkos katona.** Kálmán Gabor a katonasorból egy napi szabadságra hazajöve, itthon az atyja hazánál, a szabadságról le-

teltével agyonlőtte magát. Minthogy az öngyilkosság kétségtelen volt, a polgári hatóság mellőzni kívánta hullaja felboncolását. A katonai hatóság azonban ezt táviratilag elrendelte, mert így kívánja a reglamé és így a hullat tegnap délután felboncolták. Hogy a 22 éves fiatal embert mi vitte rá élete elemzésére: hozzátartozói még csak nem is sejtik.

— **Utcai garázdalkodás.** A rendőrök jelentést tettek a kapitányságnak arról, hogy f. hó 24-én esti 8 óratájú Rácz István vekerlapi és Nyíri Janos fábiami lakosok kint a munkástelepen, ittas állapotokban nagy népesödülést idéztek elő. Rácz úzöbe vette és elfogta Nagy Béniné Szabó Lidia II. tized 498. szám alatt lakó asszonyt, akiről a ruhat is letépte, úgy hogy végre a közönség fékezte és kötözte meg, mire az üldözött asszony Váczai Sándorékhöz menekült be. A rendőrök maguk nem voltak jelen ennél az utcai garázdalkodásnál, amelyről hallomásból tettek jelentést. A rakoncátlan magyarok ellen megindítják a kihágási eljárást.

— **Tüzek Csongrádon.** A múlt héten és a napokban több tüzeset fordult elő a szomszédos Csongrádon. Már folyó hó 11-én és 13-án is volt egy-egy tüzeset. Az előbbi alkalommal éjjel 11 órakor gyuladt ki, ismeretlen okból Vikar Farkas szőlőbeli kunyhója, 13-án pedig két tüzeset is volt, az egyikben Turi Kis János tanyája, a másikban Szőke Józsefnek a kilencében 14 kereszt búzája égett le. Sokkal nagyobb volt a f. hó 20-iki tüzeset, amikor a Héring-er-féle tanyán, cséplés közben, az egyik asztal belülről kigyuladt. A tűz olyan gyorsan terjedt, hogy mentésre gondolni sem lehetett s elégett a gazdak által oda összehordott összes búza és Régnér G. Sparcséőgépe is. A kar igen jelentékeny, mert semmi sem volt biztosíva abból, amit a tűz megégett. Folyó hó 21-ére viradón ismét tűz volt. Bodor állatorvos háza gyuladt ki ismeretlen okból és a tetőzet teljesen elhamvad. Végre f. hó 25-én ismét nagy tűzjárma riasztotta meg Csongrád népet úgy, hogy Szentesen már úgy hírlett, hogy az egész város lángban áll. Szerencsére azonban a hír erősen túlzott, mert csak Sarusi Mátýás hazara szorított a tűz, melyet a tűzoltók hamar elfojtottak.

— **Gyász a műhelyben.** Lapunknak 7—8 év óta derék metortjért, Ersek Imret sulyos gyász érte f. hó 24-én, édes anyja: Szalkai Ferencné szül. Nemes Lidiának, élete 52-ik évében, hosszas, sulyos szenvedés után bekövetkezett halálával. A boldogult f. hó 23-án az orosházi gyapáros tudóbe utazott a reményben, hogy ott sulyos bajára gyógyulást talál, de aggodó férje még az nap haza is hozta onnan s aig érkeztek haza, mikor szenvedéséitől megváltozott a halál. Temetése f. hó 25-én délután volt a rokonok és jóbarátok nagy részvételével.

— **Letartóztatott kubikos** Nagy József 52 éves kubikos két hét óta van letartóztatva Mohácson s ezen hosszú időtől máig még nem tudtak az illetőségét megállapítani, mert hogy hasonló nevű munkás ember bizony igen sok van széles hazában. A rendőrkapitányság ez úton kéri fel Nagy József esetleges szentesi hozzátartozóit, hogy a szegény letartóztatott kubikos érdekében jelentkezzenek a rendőrségnek, hogy így a nevezettnek személyazonossága mielőbb megállapítható legyen.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Csongrádon f. hó 18-án Forgó Sándor nevelt leánya: Gyovai Erzsike megmérgezte magát, hogy életét elemésze. A gyors orvosi segély azonban megtartotta a leányt az életnek, hogy mi vitte rá végzetes tette elkövetésére, ezt nem sikerült tőle megtudni, mert kihallgatásakor erre nézve minden felvilágosítást megtagadott.

— **Életmentés.** Folyó hó 22-én a tizenöt éves Samu Erzsé és a tizenhat éves Konkoly Rózsa csongrádi leányok a belvárosi tóhoz végén fürödni mentek a Tiszába és ezenközben annyira belebátorkodtak a

vizbe, hogy egyszer csak kivesszett lábuk alól a talaj és már-már elnyelésel fenyegették őket a hullámok. Szerencsére Kato a András, arra jártában észre vette a veszedelmet a vízbe vetette magát és saját életét is kockáztatva, kimentette a vízbefulladás veszedelmétől a két leányt.

— **Tiszába fulladt munkás.** Csongrád előjárósága telefonon jelentette f. hó 24-én rendőrhatalóságunknak, hogy ott Nemes István cserépmunkás a Tiszába fullt. Edesanyját, Csola Máriát, aki Tiszaföldváron dolgozik egy cserépgyárban, az ottani előjáróság útján táviratilag értesítették a szerencsétlen gyászestéről.

Irodalom.

A **»Vasárnapi Újság«** július 24-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Petarca születésének hatszázadik évfordulójára« (arcképpel). — »Petarca szonettjeiből« Fordította. Radó Antal. — »A régiségek.« Költemény Farkas Imrétől. — Regénytár: »A birsai vándorforrás.« Regény. Irtá Nagy Endre. (Richter Aurél rajzaival). — »A varég.« Orosz regény. Fordította Ambrozovics Dező (képekkel). — »Az igazság esernyője.« Elbeszélés. Angolból fordította Szántó Frigyesné (képpel.) — »Czigány telepítés.« — »Nyári délután a városligetben« (Goró Lajos rajzaival). — »A rigómezei csata emlékszoira« (képpel). — »Petőfi utolsó huszonnyégy óraja.« Újabb kutatások alapján írta Barabás Endre képekkel azon helyekről hol Petőfi Székelykereszten utolsó estjét töltötte). — »Mesterséges kristályok.« — »Kirándulás a zöldbe« (Linck Lajos rajzaival). — »Halasztanya a Lágymányoson« (képpel). — »Kronikas tréfák.« — »Keller Helén újabb vizsgálja.« Dr. Boros Györgytől. — »Bereznai Hanskarl Sándor hadbíró tábornok« (arcképpel). — »Héim Péter« (arcképpel). — »Madelaine, az alomtancosné« (képekkel). — »Az országos nőképző egyesület tanintézetek.« — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Szakjatek, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok.

Felolsszerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Társzerkesztő: **MATEFFY LÁSZLÓ**
Kiadótulajdonos: »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

ad 6594.

1904.

Hirdetmény.

Szentes város tulajdonát képező azon földek, melyeknek bérlete a folyó év szeptember hó végével lejár, a helyszínen megtartandó nyilvános szóbeli árverésu a f. évi október 1-től számított újabb 6 évre bérbe adatnak; mely árverésre azon hozzáadással hívom meg az érdeklődőket, hogy árverezők a bérbevett terület egy évi bérösszegét, mint bánatpénzt tartoznak a kiküldött kezéhez az árverés alkalmával készpénzben azonnal lefizetni.

Az árverés a következő sorrendben tartatik meg:

Augusztus hó 11-én d. e. 8 órakor a Nagyhegyi szőlők melletti és folytatólag a Szent Lászlói földek.

Augusztus hó 12-én d. e. 9 órakor a Dombai Szűcs-féle és folytatólag a Borsos-féle szőlő földek;

d. u. 2 órakor a szegváry út mentén a régi téglaházi és folytatva a sápsarki földek.

Augusztus 13-án d. e. 8 órakor homokbányai, folytatva a tőkei gát melletti, 11 órakor a bökényi csárda melletti földek;

d. u. 2 órakor a kökényzugi föld. Augusztus 16-án d. e. 8 órakor a gógányi, epreskerti, berekháti földek; d. u. 2 órakor a mentőgát melletti, bánomháti volt rakodó és csatorna melletti, alsócsürhejárasi földek.

Augusztus 17-én d. e. 8 órakor sárgaparti és folytatólag a serházi földek.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnoki hivatalban megtekinthetők.

Utóajánlat nem fogadtatik el.

Szentes, 1904. július 23-án.

Tabajdy József
gazd. tanácsnok.

2—1

IRTÓZATOSAK

gyakran a következmények, ha esetleges betegségek behurcolásának idejekorán elejét nem vesszük, egy oly időben, midőn szinte minden második ember többé-kevésbé beteg s eltekintve a Dyphteritis, vörheny, Typhus stb.-től, a betegségek legborzasztóbbika, a tüdővész óriási mérveket öltött.*) Ezért mindenki saját belátása szerint előbb meggyőződést szerezzen a

„Ragályos betegségek elleni önműködő fertőztelenítő készülék“

célyszerűségéről és aztán el ne mulassza azt úgy a saját, mint drága hozzátartozóinak jól felfogott érdekében, lakó és hálószobában, irodában, műhelyben, raktárban, clozet- stb.-ben alkalmazni. Helyiségekben, ahol sok ember fordul meg, szintúgy a hol betegek vagy gyermekek vannak, semmikép se volna szabad hiányozni. A készülék kicsi és csinos, a belőle kiáramló szag nem kellemetlen. Hogy a lakosság minden rétegének hozzáférhető legyen, mintadarabok önköltségen — 1 korona 4 fillér előzetes beküldése ellenében frankó szállíttatnak, egy és ugyanazon címre azonban csak egyszer, különben darabonként 1 korona 50 fillér, előzetes beküldés mellett vagy utánvételvel.

15—3 DAMASCENA ASS.,
Marillavölgy 143.

A belügyminisztérium jelentése szerint 1902-ben Magyarországon 75145 egyén elhalt tüdővészben.

Eladó házak.

Lóvy Henrik I-ső tized 199. sz.,
Hoffer Lőrincz-féle háza;

Bethlehem utcában levő I-ső tized 275. számú háza, mely már 2 telekre, engedélylyel elosztatt és

4 tized 735 számú háza igen kedvező feltételek mellett eladók. Ertekezni lehet a tulajdonossal. (13.)